

Monumentnummer*: 506481

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 februari 1997
Kadaster deel/nr 82698/117

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*		
Noordeinde	Alkmaar	Noord-Holland		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Graft-De Rijp	F			560

Omschrijving**

Inleiding

Doopsgezinde VERMANING, in 1874 gebouwd ter vervanging van een houten kerk. In 1873 is door architect J.H. Lehman een ontwerp-tekening gemaakt voor een "kerk voor de Doopsgezinde Gemeente te Noordeind van Graft" (Rijksarchief Haarlem, no. G. \$492.629.031(31). Bij de uitvoering van de kerk is de door Lehman ontworpen hoofdvorm gevolgd; de detaillering is evenwel veel soberder gehouden.

De kerk bevat een in 1793 door J.S. Strümpfeler gebouwd ORGEL dat mede onder de bescherming valt. Volgens mondelinge overlevering is het instrument oorspronkelijk geleverd aan de R.K. statie St. Engelmundus te Velsen. Omstreeks 1897 is het door de doopsgezinde gemeente te Graft-Noordeinde aangekocht en aldaar in het kerkgebouw geplaatst. Het orgel is in 1992 gerestaureerd door Flentrop orgelbouw te Zaandam.

Omschrijving

De kerk is gebouwd op langgerekte plattegrond, met de korte zijde (W) naar de weg gekeerd, en bestaat uit één bouwlaag, opgetrokken uit paarsrode baksteen in kruisverband met risalerende, gecementeerde plint met afzaat.

De oost- en zuidgevel zijn geheel gecementeerd.

De kerk wordt afgedekt door een zadeldak met zwart geglaazuurde Hollandse pannen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan de achterzijde van de kerk (O) bevindt zich een rechthoekige aanbouw, opgetrokken uit paarsrode baksteen in halfsteens verband, onder schilddak met zwart geglazuurde Hollandse pannen aan de oost- en zuidzijde en rode Hollandse pannen op het noordelijke dakschild.

De voorgevel van de kerk (W) wordt op de hoeken afgegrensd door lisenen die, evenals de geveltop, door goudkleurige acroteria worden bekroond. De plint is bij deze gevel alleen aan de onderzijde gecementeerd. De gevel wordt verlevendigd door sierbanden van rood en grijs gekleurde baksteen. In het midden bevindt zich boven een hardstenen stoep de hoofdingang. Deze bestaat uit een dubbele paneeldeur met kolom in het midden en rondboog bovenlicht voorzien van houten roeden. Ter weerszijden van de ingang zijn twee rondboogvensters, eveneens met houten roeden, en recht boven de deur is een gietijzeren rozetvenster aangebracht.

De zijgevels (N en Z) worden door lisenen in vijf traveeën verdeeld, waarvan de laatste vier (gezien vanuit het westen) zijn voorzien van rondboogvensters met houten roeden.

De aanbouw aan de achterzijde bevat aan de zuidzijde een deur met levensboom in bovenlicht; rechts daarvan een ruitvormig raampje; aan de oostzijde twee zesruits schuiframen en aan de noordzijde één zesruits schuifraam.

Het interieur bestaat uit een rechthoekige kerkruimte onder een houten tongewelf. Aan de westzijde bevindt zich het ingangsportaal en ter weerszijden daarvan een kleine ruimte, waarvan het linker een trap bevat die leidt naar het orgelbalkon. Dit orgelbalkon heeft een houten balustrade boven een kroonlijst rustend op twee Ionische zuilen op pedestals. Deze houten kroonlijst, zuilen en pedestals zijn gemarmerd.

Op het orgelbalkon staat een één-klaviersorgel dat volgens pijpinscripties in het jaar 1793 is vervaardigd door de Amsterdamse orgelbouwer J.S. Strümpfher.

De zijgevels van de kerkruimte zijn voorzien van stucco-decoratie in de vorm van ezelsrugbogen boven en lisenen tussen de vensters. Aan het uiteinde van de lisenen zijn onder de overkapping van de kerk consoles geplaatst. Consoles, lisenen en bogen rusten op kraagstenen. Langs alle wanden zijn houten lambrizingen aangebracht.

In de kerkruimte bevinden zich aan de westzijde, ter weerszijden van het middenpad vier achter elkaar geplaatste kerkbanken, langs de zuidgevel één rij banken naast elkaar. De preekstoel met klankbord is tegen het midden van de oostgevel geplaatst.

De aanbouw aan de oostzijde van de kerk, door twee deuopeningen in de oostgevel bereikbaar, bevat de consistoriekamer met wandbetimmering en aan de zuidzijde een ingangsportaal met toiletruimte.

Waardering

De doopsgezinde vermaning is van algemeen belang uit architectuur- en cultuurhistorische oogpunt als historisch-functioneel hoofdonderdeel van het Vermaning-complex. Tevens is het object van belang vanwege de gaafheid van zowel het exterieur (hoofdvorm en detaillering), als van het interieur met onder meer een Strümpfher-orgel uit 1793.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument